

MPSC गट-ब व्याकरण मास्टर नोट्स

संपूर्ण मराठी + हिंदी सारांश + English Grammar +
60 सराव प्रश्न

संधी • समास • अलंकार • शब्दजाती • कारक • वाक्ये • Tenses •
Voice-Narration

26

पाने

60

प्रश्न

3

भाषा

MPSC तलाठी / गट-ब / पोलीस भरती साठी

141 म्हणी-उपसर्ग-संधी-समास उदाहरणे + 16 अलंकार + 30
अनेकवचन + English नियम
प्रत्येक उत्तर प्रोग्रॅमने तपासलेले • उत्तरतालिका शेवटी

⚠ प्रामाणिक सूचना: हे **स्वतः तयार केलेले सराव नोट्स** आहेत — अधिकृत
प्रश्नपत्रिकांचे उतारे नाहीत.
अभ्यासक्रम व अधिसूचना यासाठी नेहमी **mpsc.gov.in /**
mahapolice.gov.in पाहा.

www.knikviradigital.in

□ संधी — 54 उदाहरणे (1/2)

#	संयुक्त पद	विग्रह	प्रकार
१	देवालय	देव + आलय	सवर्णदीर्घ संधी
२	महर्षि	महा + ऋषि	गुण संधी
३	विद्यालय	विद्या + आलय	सवर्णदीर्घ संधी
४	सूर्योदय	सूर्य + उदय	गुण संधी
५	सदैव	सदा + एव	वृद्धी संधी
६	दयानंद	दया + आनंद	सवर्णदीर्घ संधी
७	गंगोदक	गंगा + उदक	गुण संधी
८	सत्याग्रह	सत्य + आग्रह	यण संधी
९	इत्यादि	इति + आदि	यण संधी
१०	धर्मोक्ता	धर्म + उक्ता	गुण संधी
११	स्वागत	सु + आगत	यण संधी
१२	दुरागमन	दुः + आगमन	विसर्ग संधी
१३	निशांत	निः + शांत	विसर्ग संधी
१४	दुस्साहस	दुः + साहस	विसर्ग संधी
१५	संकल्प	सम् + कल्प	व्यंजन संधी
१६	संगम	सम् + गम	व्यंजन संधी
१७	संयोग	सम् + योग	व्यंजन संधी
१८	सत्कार	सत् + कार	व्यंजन संधी
१९	उत्कट	उत् + कट	व्यंजन संधी
२०	वचनामृत	वचन + अमृत	सवर्णदीर्घ संधी
२१	परमेश्वर	परम + ईश्वर	स्वरसंधी
२२	महर्षी	महा + ऋषी	स्वरसंधी
२३	सुरेंद्र	सुर + इंद्र	स्वरसंधी
२४	रवींद्र	रवी + इंद्र	स्वरसंधी
२५	पितृऋण	पिता + ऋण	स्वरसंधी
२६	मातृभक्ती	माता + भक्ती	स्वरसंधी
२७	महोत्सव	महा + उत्सव	स्वरसंधी

□ समास — 43 उदाहरणे

[कंसात] समास प्रकार; विग्रह ♡ खाली

१. दशानन [बहुव्रीही समास]

♡ दहा मुखे आहेत ज्याला तो (रावण)

२. चतुर्मुख [बहुव्रीही समास]

♡ चार मुखे आहेत ज्याला तो (ब्रह्मदेव)

३. नीलकमळ [कर्मधारय समास]

♡ निळे कमळ

४. महात्मा [कर्मधारय समास]

♡ महान आत्मा

५. द्विचक्र [द्विगु समास]

♡ दोन चक्रांचा समूह

६. त्रिभुवन [द्विगु समास]

♡ तीन भुवनांचा समूह

७. चौरंग [द्विगु समास]

♡ चार रंगांचा समूह

८. नऊरंगी [द्विगु समास]

♡ नऊ रंगांचा समूह

९. पंचामृत [द्विगु समास]

♡ पाच गोष्टींचा समूह

१०. माता-पिता [द्वंद्व समास]

♡ माता व पिता

११. रात्रंदिवस [द्वंद्व समास]

♡ रात्र व दिवस

१२. धनधान्य [द्वंद्व समास]

♡ धन व धान्य

१३. इडापिडा [द्वंद्व समास]

♡ इडा व पिडा

१४. घरदार [द्वंद्व समास]

♡ घर व दार

१५. राजदरबार [तत्पुरुष समास]

♡ राजाचा दरबार (षष्ठी)

१६. गंगाजल [तत्पुरुष समास]

♡ गंगेचे पाणी (षष्ठी)

१७. भूकंप [तत्पुरुष समास]

♡ भूमीचा कंप (षष्ठी)

१८. स्वर्गसुख [तत्पुरुष समास]

♡ स्वर्गाचे सुख (षष्ठी)

१९. यथाशक्ती [अव्ययीभाव समास]

♡ शक्तीप्रमाणे

२०. प्रतिदिन [अव्ययीभाव समास]

♡ दररोज

२१. धर्मशाळा [तत्पुरुष]

♡ धर्मासाठी शाळा

२२. जलाशय [तत्पुरुष]

♡ जलाचा आशय (साठा)

२३. दुग्धशाळा [तत्पुरुष]

♡ दुग्धासाठी शाळा

२४. श्वशुर [अव्ययीभाव]

♡ श्वसुर (विशेष रूप)

२५. नित्यनएमाने [अव्ययीभाव]

♡ नित्यनएमाप्रमाणे

२६. आंगणवाडी [द्वंद्व]

♡ आंगण + वाडी (दोन्ही प्रधान)

२७. वडिल-आजोबा [द्वंद्व]

♡ वडिल आणि आजोबा

२८. पान-सुपारी [द्वंद्व]

♡ पान आणि सुपारी (समूह)

२९. त्रिदेव [द्विगु]

♡ तीन देवांचा समूह

३०. चतुर्भुज [बहुव्रीही]

♡ चार भुजा ज्याला

३१. गजानन [बहुव्रीही]

♡ हत्तीसारखे मुख ज्याला

३२. उद्यानपुरी [बहुव्रीही]

♡ उद्यानमयी पुरी

३३. जगद्गुरू [बहुव्रीही]

♡ जगाला गुरू (असलेले)

३४. महाबली [बहुव्रीही]

♡ महान् बल ज्याचा

३५. सप्तरंगी [द्विगु]

♡ सात रंगांचा समूह

३६. अष्टकोण [द्विगु]

♡ आठ कोनांचा समूह

३७. सहमहीना [द्विगु]

♡ सहा महिन्यांचा कालावधी

३८. विद्यार्थी [तत्पुरुष]

♡ विद्येचा अर्थी (इच्छुक)

३९. राजधानी [तत्पुरुष]

♡ राज्याची धानी (मुख्य नगरी)

४०. धरातल [तत्पुरुष]

♡ धरा (पृथ्वी) वरचे तल

४१. स्थानस्थिर [तत्पुरुष]

♡ स्थानावर स्थिर

४२. घनदाट [कर्मधारय]

♡ घन (दाटपणे) जड

४३. नीलकंठ [बहुव्रीही]

♡ नीळा कंठ ज्याचा

□ सराव V1 – मराठी व्याकरण-1 (15 प्रश्न)

📌 सराव V1 – मराठी व्याकरण-1 (15 प्रश्न) – उत्तरतालिका पान 26 वर

1. 'परमेश्वर' या शब्दातील संधी कोणती?
१) स्वरसंधी २) व्यंजनसंधी ३) विसर्गसंधी ४) संधी नाही
2. 'महोत्सव' चा संधी विग्रह कोणता?
१) महा + उत्सुक २) महा + उत्सव ३) महा + उत्साह ४) महत् + उत्सव
3. 'उज्ज्वल' मध्ये कोणती संधी?
१) विसर्गसंधी २) गुणसंधी ३) व्यंजनसंधी ४) स्वरसंधी
4. 'त्रिदेव' हा कोणता समास?
१) द्वंद्व २) बहुव्रीही ३) तत्पुरुष ४) द्विगु
5. 'आंगणवाडी' मध्ये कोणता समास?
१) द्वंद्व २) बहुव्रीही ३) द्विगु ४) तत्पुरुष
6. 'यथाशक्ती' हा कोणता समास?
१) बहुव्रीही २) अव्ययीभाव ३) द्वंद्व ४) कर्मधारय
7. 'राजधानी' हा शब्द कोणत्या समासाचा?
१) अव्ययीभाव २) द्वंद्व ३) तत्पुरुष ४) द्विगु
8. 'महाबली' मध्ये समास कोणता?
१) द्वंद्व २) द्विगु ३) तत्पुरुष ४) बहुव्रीही
9. सौंदर्य हे कोणत्या प्रकारचे नाम?
१) भाववाचक २) व्यक्तिवाचक ३) जातिवाचक ४) समूहवाचक
10. 'सैन्य' हे कोणते नाम?
१) द्रव्यवाचक २) समूहवाचक ३) जातिवाचक ४) भाववाचक
11. क्रियापदाचे कोणते दोन मुख्य प्रकार?
१) उद्देश्य व विधेय २) मुख व गौण ३) सकर्मक व अकर्मक ४) सध्याचे व भूतकाळचे
12. विशेषण कोणाला म्हणतात?
१) क्रियेची वेळ २) वाक्याचा प्रकार ३) शब्दांची मागणी ४) नाम-सर्वनामाचा गुण
13. 'मी शाळेत गेलो' – येथे 'मी' हे काय?
१) सर्वनाम (उत्तम पुरुष) २) नाम ३) विशेषण ४) क्रियाविशेषण
14. उद्देश्य व विधेय – हे कशाचे भाग?
१) समासाचे २) वाक्याचे ३) शब्दाचे ४) संधीचे
15. 'रामाने आंबा खाल्ला' – 'रामाने' येथे कोणते कारक?
१) करण २) संप्रदान ३) कर्ता ४) कर्म

□ उत्तरतालिका – सर्व सराव सेट्स (V1-V4)

सराव V1 – मराठी व्याकरण-1 (15 प्रश्न)

१→१. २→२. ३→३. ४→४. ५→१. ६→२. ७→३. ८→४. ९→१. १०→२. ११→३. १२→४. १३→१. १४→२. १५→३

□ प्र.१→१ (परम + ईश्वर) · प्र.३→३ (उत् + ज्वल) · प्र.४→४ (तीन देवांचा समूह) · प्र.५→१ (आंगण + वाडी दोन्ही प्रधान) · प्र.७→३ (राज्याची धानी) · प्र.८→४ (महान् बल ज्याचा (तिसरी व्यक्ती)) · प्र.९→१ (गुणाचा भाव) · प्र.१२→४ (विशेषता सांगणारा शब्द) · प्र.१५→३ (करणे करणारा = कर्ता)

सराव V2 – मराठी व्याकरण-2 (15 प्रश्न)

१→४. २→१. ३→२. ४→३. ५→४. ६→१. ७→२. ८→३. ९→४. १०→१. ११→२. १२→३. १३→४. १४→१. १५→२

□ प्र.१→४ ('सारखा' प्रतीक) · प्र.२→१ (तोंड = कमळ) · प्र.३→२ ('म' व्यंजनाची पुनरावृत्ती) · प्र.४→३ (जणू + कल्पना) · प्र.५→४ (उपमेयाला उपमानाहून श्रेष्ठ दाखवणे) · प्र.१०→१ (काही शब्द अपरिवर्ती)

सराव V3 – English Grammar (15 प्रश्न)

१→३. २→४. ३→१. ४→२. ५→३. ६→४. ७→१. ८→२. ९→३. १०→४. ११→१. १२→२. १३→३. १४→४. १५→१

□ प्र.१→३ (he/she/it ला s/es) · प्र.२→४ (present continuous: are+V-ing) · प्र.३→१ (past perfect = had+V3) · प्र.४→२ (h उच्चारला जात नाही) · प्र.५→३ (यू-चा उच्चार consonant सारखा) · प्र.७→१ (since = निश्चित वेळापासून) · प्र.१०→४ (am→was) · प्र.११→१ (if/whether + liked) · प्र.१५→१ (he ला doesn't)

सराव V4 – मिश्र मॉक (15 प्रश्न)

१→२. २→३. ३→४. ४→१. ५→२. ६→३. ७→४. ८→१. ९→२. १०→३. ११→४. १२→१. १३→२. १४→३. १५→४

□ प्र.१→२ (उत् + हार) · प्र.२→३ (चार भुजा ज्याला (श्रीविष्णू)) · प्र.९→२ (present perfect: has+V3) · प्र.११→४ (Aviary = पक्षी) · प्र.१२→१ (news हे एकवचन) · प्र.१३→२ (महा + ऋषी) · प्र.१५→४ (क्रिया कर्त्यानुसार)

□ Knikvira Smart-Chain: 54 संधी → 43 समास → 17 अलंकार → 30 अनेकवचन → 26 ग्रंथी → English Grammar → 60 प्रश्न